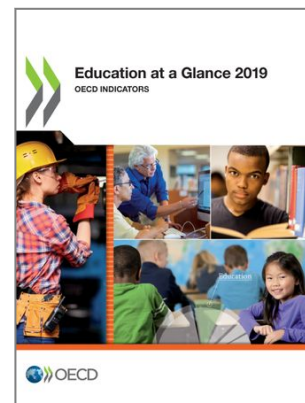

OECD *Multilingual Summaries* Education at a Glance 2019 OECD Indicators

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/f8d7880d-en

Haridus lähivaates 2019 OECD näitajad

Eestikeelne kokkuvõte

Kommenteeritud kokkuvõte

Vaatamata suuremale hulgale lõpetajatele on kolmanda astme hariduse järele endiselt nõudlus

OECD riikides oli 2018. aastal 25–34-aastaste seas keskmiselt 44 protsendil kolmanda astme haridus, võrreldes 35 protsendiga 2008. aastal. Bakalaureusekraadiga täiskasvanute arvu suurenemine on sellesse kasvu enim panustanud. Viimase aastakümne jooksul on kolmanda astme hariduse omandanud noortel olnud üsna pidev tööhõive-eelis teise taseme ülemise astme hariduse omandanud noorte ees. Kolmanda astme hariduse omandanud täiskasvanud on pikaajalise tööpuuduse suhtes vastupidavamad. 2018. aastal oli nende tööhõive määr 9 protsendipunkti suurem kui täiskasvanutel, kes on omandanud teise taseme ülemise astme hariduse. Kolmanda astme hariduse omandanud täiskasvanutel on ka suurem sissetulek, kuid see varieerub õppevaldkondade vahel. Nende eelis suureneb ka vanusega: kolmanda astme haridusega 25–34-aastased teenivad 38% rohkem kui nende eakaaslased, kellel on teise taseme ülemise astme haridus, ja 45–54-aastased teenivad 70% rohkem.

Haridussüsteemid on hõlbustanud juurdepääsu kolmanda taseme haridusele, kuid mõned puudujäägid on endiselt olemas

Rahalise abi mehhanismide pakkumine on aidanud muuta kolmanda taseme hariduse rohkematele inimestele kättesaadavamaks. Suurimate õppemaksudega riikides saavad toetustest ja laenudest kasu rohkem kui 70% õpilastest. Vaatamata esialgse investeringu atraktiivsele tootlusele on magistri- või doktoritasemele edasiminekuks jäänud põlvkonniti samaks. Nende programmide aastane maksumus on rohkem kui pooltes OECD riikides (mille kohta on andmed) sarnane bakalaureusekraadiga, kuid sissetulek on keskmiselt 32% suurem.

Mõni sektor on endiselt hädas vajalike oskustöölise leidmisega. Kuigi inseneriteadus, tootmine ja ehitus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad on kaks valdkonda, mida seostatakse kõige rohkem parimate tööturu tulemustega, siis 2017. aastal said ainult 14% lõpetanutest kraadi esimeses ja 4% teises valdkonnas. Naisi on nendes valdkondades eriti vähe: OECD riikides on keskmiselt vähem kui 25% sisseastujatest naised.

Üleminekud teise taseme ülemise astme ja kolmanda taseme hariduse vastuvõtusüsteemidelt mõjutavad edasimineku hariduse kaudu

Rohkem kui 40% 19–20-aastastest on peaaegu pooltes OECD riikides kolmanda haridustaseme kavadesse sisse astunud ja bakalaureuseprogrammi sisseastujate keskmine vanus on alates 18st (Jaapan) kuni 25ni (Šveits). Riikides, kus suurem osa üliõpilastest õpib teise taseme ülemises haridusastmes, astuvad nooremas vanuses inimesed suurema tõenäosusega kolmanda taseme haridusse sisse. Kolmanda taseme haridusse sisseastumine on rohkem kui pooltes riikides ja majandusriikides

avatud, samas kui teised riigid kasutavad vastuvõtmiseks valikukriteeriume, nagu õpitulemused, eksamid ja mõnel juhul teise taseme ülemise haridusastme suund. OECD riikides astuvad keskmiselt 17% esmakordsetest kolmanda taseme haridusse sisseastujatest lühiajalisse programmi, 76% bakalaureuseõppesse ja 7% magistriõppesse. Kuid teise õppeaasta alguseks on kolmanda taseme haridussüsteemist lahkunud keskmiselt 12% bakalaureuseõppe tudengitest. Ainult 39% tudengitest, kes astuvad bakalaureuseõppesse, lõpetavad nominaalajaga; ülejäänud 28% tudengitest lõpetavad järgmise kolme aasta jooksul. Meestudengid ja kutsehariduse ülemise astme õpilased lõpetavad väiksema tõenäosusega kolmanda astme hariduse. Kolmanda taseme haridus mängib eluaegsel õppel olulist rolli: OECD riikides käib keskmiselt rohkem kui kolm neljast inimesest 30–39-aastaste seas kolmanda haridustaseme õppekaval.

Suurenenud rahastamine on toetanud kolmanda taseme hariduse laienemist

2005. ja 2016. aasta vahel on OECD riikides suurenenud kolmanda haridustaseme asutuste rahastamine keskmiselt 28% võrra, mis on kaks korda suurem protsent kui sisseastunud üliõpilaste arv (12%). Kuid nii tudengite arv kui ka kogukulutused on alates 2010. aastast kasvanud aeglasemas tempos. 2016. aastal olid kulutused ühe üliõpilase kohta 15 556 USA dollarit, millest umbes üks kolmandik läks teadus- ja arendustegevusse. Kuigi eraallikad rahastasid rohkem kui 30% kulutustest, suurenes pooltes riikides, mille kohta on andmeid, bakalaureuseõppe õppemaks 2007. ja 2017. aasta vahel keskmiselt rohkem kui 20%. Kolmanda taseme hariduse inimressursid on samuti suurenenud enamikus riikides. 2005. ja 2017. aasta vahel suurenes OECD riikides kolmanda taseme hariduses akadeemilise personali arv keskmiselt 1% aastas, protsent, mis sarnaneb kolmanda taseme hariduse õppurite omaga.

Teise ülemise astme haridustaseme lõpetanute arv on viimase kümnendi jooksul tõusnud

Kuigi OECD riikides tõusis 2005. ja 2017. aasta vahel teise ülemise astme haridustaseme lõpetanute arv keskmiselt 6 protsendipunkti võrra, ei omandanud 15% 25–34-aastaseid 2018. aastal teise taseme ülemise astme haridust. Mõnes riigis on teise taseme ülemise astme hariduses silmapaistvad kutseharidusprogrammid. 2017. aastal OECD riikides omandasid kutsekvalifikatsiooni keskmiselt 40% esmakordsetest teise taseme ülemise astme haridusse sisseastujatest; Austrias, Tšehhis, Slovakkias ja Sloveenias oli see näitaja 66%. OECD riigid kulutasid 2016. aastal esimese ja teise taseme ning teise taseme järgsete haridusasutuste peale keskmiselt 3,5% SKP-st ja sellel tasemel on riiklikud kulutused alates 2005. aastast suurenenud 18% võrra. Sellesse tõusu panustasid väiksemad klassid ja suuremad õpetajate palgad. OECD riikides muutus 2005. ja 2017. aasta vahel teise taseme alumise astme hariduses keskmine klass 6% võrra väiksemaks, samal ajal kui õpetajate palk suurenes keskmiselt 8% võrra.

Õpetajaametisse on endiselt raske saada uusi töötajaid

Enamikus OECD riikides on 50–59-aastaste õpetajate osakaal suurem kui 25–34-aastaste oma, mis tekitab muret tulevikus tekkida võiva õpetajate puuduse kohta. OECD riikides on esimese ja teise haridustaseme õpetajatest keskmiselt umbes 10% alla 30-aastased. Palgad kipuvad kasvama koos õpetatava haridustasemega, kuid õpetajate palgad jäävad teiste kolmanda taseme hariduse omandanud täiskasvanute sissetulekutega võrreldes 78% ja 93% vahele. Seevastu teenivad koolijuhid vähemalt 25% rohkem kui nende kolmanda haridustaseme omandanud eakaaslased. OECD riikides väheneb haridustaseme suurenedes õppetundide arv aastas ja see on riikides, mille kohta on andmeid, jäänud 2000. ja 2018. aasta vahel enam-vähem samaks.

Muud järeldused

2017. aastal sisenes OECD riikides alusharidusse keskmiselt rohkem kui üks kolmest alla kolmeaastasest lapsest, mida on võrreldes 2010. aastaga 7 protsendipunkti võrra rohkem.

OECD riikides keskmiselt 14% 18–24-aastastest ei tööta ega õpi. Brasiilias, Colombias, Costa Ricas, Itaalias, Lõuna-Aafrikas ja Türgis üle 25% 18–24-aastastest ei õpi ega tööta.

Kõrgharidusega täiskasvanud osalevad rohkem kultuuri- või sporditegevuses: vastavalt enam kui 90% kolmanda taseme haridusega täiskasvanutest võrreldes vähem kui 60% täiskasvanutega, kes ei ole omandanud teise taseme ülemise astme haridust.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2019), *Education at a Glance 2019: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/f8d7880d-en